

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

13 Vtrùm crimen proximi, quod publicum est in aliqua ciuitate, liceat alibi patefacere, vbi ignoratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

docent DD. & tamen hic solum apud vnum fama amittitur: ergo vel vni aperire crimen, est peccatum mortale.

Temerarium iudicium.

Respondeo, negando consequentiam. Nam temerarium iudicium non est peccatum mortale præcisè propter damnum, quod infert; sed propter grauem iniuriam, dum ex leuibus iudiciis ei graue crimen impingit, & in corde suo contemnit. hoc enim perinde est, ac si falsum imponeret; quod est peccatum mortale; etiam si apud vnum dumtaxat fieret. Secus est quando aperitur crimen verum: multò enim maior iniuria est falsum imponere, quàm verum aperire.

DUBITATIO XII.

Vtrum iniuriam sibi ab aliquo factam referens amico, peccet.

72 Referens amico solatij causa.

Respondeo, Si faciat intentione detrahendi, vt se hoc modo vindicet, sine dubio est peccatum; & fieri potest, vt sit mortale. Si autem vt consolationem accipiat ab amico, siue vt querela exposita dolor mitigetur; non est peccatum, saltem mortiferum; quia iure suo vti videtur. Ita Petrus Nauarra lib. 2. cap. 4. num. 345. Nimis enim graue est, & præter humanam consuetudinem, vt quis cogatur iniurias acceptas solus in silentio concoquere, nec possit eas cum amico communicare; nam hac ratione magnam partem, earum veluti pondere quodam leuatur. Vnde si inde aliqua infamia auctori iniuria proueniat, non ipsi, sed auctori imputandum. adhibenda tamen moderatio, ne pluribus dicatur, quàm ad consilium & solatium sit necesse; nec nominanda persona, nisi ad consilium sit opus, vel ad necessariam consolationem valdè expediens.

DUBITATIO XIII.

Vtrum crimen proximi, quod publicum est in aliqua ciuitate, liceat alibi patefacere, vbi ignoratur.

73 Publicum tripliciter.

Notandum est, in proposito crimen tripliciter dici publicum; Primò, si sit notorium iure. Secundo, si facto. Tertio, si famosum.

Notorium iuris.

Notorium iure dicitur, de quo constat per iudicalem sententiam; vel per confessionem Rei in iudicio; vel per legitimam restium depositionem.

Notorium facti.

Notorium facto dicitur, quod in præsentia multorum est perpetratum; vt, in aliquo conuentu, vel in loco publico, v. g. in foro, vel celebri platea, eo tempore quo multis innotescere potuit: vel quod maiori parti victimæ passim ob oculos versatur, vt si quis in publica platea pugnet, vel iurgia cum clamore misceat: si quis publicè concubinam habeat & domi filios alat.

Famosum.

Famosum dicitur, cuius fama ex sufficientibus iudiciis orta, ad multos peruenit, ita vt maior pars ciuitatis, vel pagi, vel parœciæ, vel viciniae illud norit. Addit Nauarra. cap. 25. Enchir. nu. 73. etiam dici *notorium*, quod euidenter notum est maiori parti alicuius congregationis seu collegij, vbi non sint pauciores quàm decem; itaque li. 6. aut 7. in congregatione, vbi 10. vel 11. sint, factum sciant;

dicitur esse *notorium*, quod verum est respectu illius congregationis, non autem absolute. quid enim notum est maiori parti alicuius collegij vel congregationis, est notorium in illa congregatione, non autem absolute respectu totius vrbis vel parœciæ. Vnde etiam talia non possunt absolute dici publica: sed illa dumtaxat absolute publica dicuntur, quæ eo loco, & cum illis circumstantiis sunt gesta vel proposita, vt cuius innotescere potuerint: v. g. in foro, vel publica platea; quia non curauit auctor, quis videret vel non videret. His positus,

Dico Primò, Reuelare alicuius crimen, quod aliquo istorum trium modorum sit publicum, eo loco vbi ignoratur, non est contra iustitiam. Docet hoc Caietan. opusc. 31. Resp. 9. & Nauarra. c. 18. num. 26. Ratio est; quia quando hoc modo crimen est publicum, auctor amisit ius ad famam: nam ipsa facti euidencia, & iusti iudicij ratio ei repugnat, ne possit queri sibi fieri iniuriam narratione factorum, quæ iam in proposita sunt posita. & quidem si per sententiam sit publicum, non potest esse dubitatio. Nam vna ex pœnis, qua Iudices afficiunt reos, est, quòd eo loco & tempore iudicia exercent, & pœnas infligant, quo eorum crimina in plurimorum notitiam venire queant; ergo non est contra iustitiam, ea quouis loco diuulgare. Si verò sit publicum euidencia facti vel indiciorum; iam sponte videtur cessisse iure suo, quoad famam habebat: nam hoc ipso, quo non est veritas in publico crimen admittere, vel eius indicia manifesta dare; non videtur curasse quis sciat, vel non sciat: eo enim loco & modo fecit, vt cuius videre posset. quòd si re ipsa multi non viderint, id per accidens est; quia accidit, ibi tunc non adesse. Secus de eo, qui in aliqua domo coram aliquibus peccat. non enim hic censetur abicere suam famam, nisi respectu domesticorum, qui ad talem locum conuenire solent. Idem confirmatur ex consuetudine totius orbis. nusquam enim homines putant se iniuriam facere, si publica crimina alibi referant, vel literis perscribant, historiis commendent, vel historiis commendata legant vel referant.

Dices, Is qui hic amisit famam, non ideo alibi est infamis: ergo cum ibi adhuc retineat bonum nomen, non potest eo spoliari.

Resp. Petrus Nauarra & alij quidam, putant eum retinere ius ad famam in locis remotis; vnde si quis crimen, quod hic publicum est, ibi referat, peccaturum contra iustitiam. Sed contrarium videtur verius: vnde dicendum est, retinere quidem aliis locis famam re ipsa & facto, non tamen iure: postquam enim crimen publicum factum est, amisit ius famæ, ita vt nemo ex iustitia teneatur amplius priorem existimationem de illo retinere, vt ex Caietano & Nauarra supra colligitur.

Sed quid si per iniuriam factum sit publicum?

Respondeo, Non refert: (etsi quidam aliter sentiant) nam hoc ipso, quo factum est verè publicum, ius amisit vt homines aliter de se sentiant; vt si confessus fuit crimina sua occulta, per tormeta.

Dices, Per iniuriam nemo amittit ius: ergo.

Respondeo, Non amittit ius præcisè per iniuriam, sed per id quod ex iniuria sequitur, quod est esse publicum, & in propositulo. Publicitas enim facti tribuit licentiam loquendi, ita vt non censetur amplius iniuria, siue sit publicum per se, siue

75 Quin publico peccat, videtur cadere iure fama.

76

77

Etiamsi per iniuriam factum sit.

ratione famæ, vt ostensum est. Nunc videndum, an hoc sit contra charitatem.

78
Si breui
fama per-
latura erat
crimen.

Dico Secundò, Detegere crimen eo loco, quò fama communis illud breui erat perlatura, non est peccatum contra charitatem, saltem mortiferum: quòd si fama non erat eò perlatura, vel saltem non nisi post longum tempus, sæpè erit peccatum mortiferum, si ille ibi erat bonæ tamæ. Prior pars probatur; quia tunc non censeor aliquod notabile damnum inferre, cum iam sit paratum in fama & rumore communi, ex quo necessitate quadam eueniet, spectata hominum conditione & communi consuetudine; idque sine peccato, saltem mortali eorum. Idem docet Nauarr. supra, ex D. Thoma in 4. d. 19. q. 2. art. 3.

79 Secunda pars videtur esse contra Nauarrum & Caietanum; insinuant enim non fore peccatum mortiferum. Sed quidquid sit de horum sententia, est ferè communis aliorum, esse mortiferum: quòd probatur; quia tunc lædo proximum in re magni momenti, quòd meritò ægerimè ferrem mihi fieri. Nec refert, quòd ille ius ad famam non habuerit; quia sine cuiusquam iniuria & absque fraude eam possidebat, eaque adhuc diu fuisset fructus: ergo contra charitatem est, illum spoliare bono nomine; præsertim si nihil commodi proueniat detractori.

80 Aduerte tamen, Non fore peccatum mortale, Primò, si ille parum curet se alibi infamari; quòd sæpè fieri solet, præsertim si procul absit. Secundò, Si quis ob graue crimen fuerit publicè punitus: tunc enim sæpè expedit ista ad aliorum exemplum narrari. Et in his casibus, potest intelligi Nauarrus & Caietanus.

81
Quid si
damnum
sequatur.

Petes, Quid si damnum aliquod in corpore vel fortunis inde proueniat: (vt si lubtrahatur pèssio, vel coniciatur in vincula) tenebiturne is qui diuulgauit? Respondeo, Quidam putant, teneri; sed verius credo, non teneri. ratio est; quia hæc infamatio non fuit contra iustitiam, sed solum contra charitatem, vt ostensum est: ergo etiam si inde illi damnum obueniatur, non tenebor; quia non censebor causa iniusta illius: quamuis peccatum contra charitatem tunc sit grandius. Confirmatur; quia si actio ipsa non est iniuriosa, neque id quòd ex illa sequitur; vt patet in eo qui absque vi & fraude impedit legatum, vel beneficium, quòd alius tibi volebat conferre: si enim actio, quæ impedit, nõ est tibi iniuriosa, non inducit obligationem restitutionis; quamuis ex ea tibi damnum proueniat.

82
Si nunc fa-
mam recu-
perauit.

Dico Tertio, Si is qui olim ob sua crimina fuit infamis, nunc famam honestè viuendo recuperauit, est peccatum contra charitatem, illa crimina apud eos qui ignorabant commemorare; non tamen videtur esse contra iustitiam, modò non detur occasio opinandi illum adhuc improbum esse. Esse contra charitatem, patet ex dictis. Non esse tamen contra iustitiam, probatur; quia etsi ius habeat ad famam, quam ex eo tempore benè viuendo comparauit, non tamen vniquam acquirit ius, vt dicatur vel æstimetur fuisse probus, illo tempore, quo crimina sua publica fecit: ergo qui narrat eum olim illa fecisse, non facit ei iniuriam; modò id non ea forma narret; vt indieet eum etiam improbum esse. Quòd si alij inde acciperent occasionem dubitandi de præsentì probitate, teneretur saltem ex charitate illam suspitionem amoliri.

DVBITATIO XIV.

Vtrum cum, qui vno aut altero crimine infamis est, liceat de aliis infamare.

Respondeo & Dico Primò, Si illa alia sint 83
valdè affinia & ordinariè coniuncta grauiori crimini, quòd iam publicum sit, non erit peccatum, saltem mortiferum, illud aperire apud eos qui principale norunt, vt si narres de adultero, cuius crimen sit publicum, scripisse litteras amatorias, misisse munera, &c. si de ebrioso, non rectè curare familiam, rixari cum vxore: si de illo qui insigne furtum commisit, referas alia minora fecisse. Ratio est; quia non censetur noua infamia. Opus tamen hinc est magna circumspectione, an crimen ita sit annexum alteri, vt non censetur notabiliter infamiam augere.

Dico Secundò, Si crimina illa non sint ita con- 84
nexa, non solum est contra charitatem, sed etiam contra iustitiam illa patefacere, præsertim si sint alterius generis. Est communis sententia DD. contra Paludanum in 4. d. 19. in fine, quem refutat Adrianus quòdlib. 11. art. 1.

Probatum Primò, Quia qui est infamis in vno genere vitij, non ideo amisit ius ad famam, quam habet in alijs virtutibus: (potest enim quis haberi ebriosus, & tamen esse & haberi iustus in contractibus, fidelis vxori, catholicus) ergo non potest infamari de alijs oculis.

Secundò, Sicut diuersarum virtutum diuersa laus est, alia maior, alia minor; ita etiam diuersorum criminum diuersa est infamia, & alia plaris, alia minoris æstimatur. multi enim parum curant infamiam fornicationis, vel ebrietatis, qui tamen maximi faciunt infamiam furti & periurij, ergo nullo modo qui amisit ius famæ in vna virtute, censetur amisisse in alijs; sicut qui læsus est in vno membro, non amisit idcirco integritatem in alijs. Ratio à priori est; quia fama non est quid 85
simplex, sed constat varijs quasi partibus, quarum vna sicut non pendet vno modo ab alia, sic est quid sine alia haberi potest, & à diuersis diuersæ partes famæ possidentur. Rarum autem est, vt quis in omni virtute, fama sit clarus, omnesque bonæ famæ partes sit consecutus.

Sequitur altera pars huius Capituli.

De famæ restitutione, quomodo, quibus, & à quibus faciendâ.

DVBITATIO XV.

Vtrum fama cum periculo vitæ sit restituenda.

Dominicus Sotus lib. 4. q. 6. art. 3. & quidam alij affirmant; si fama sit illustris familia.

Resp. & Dico Primò, Quando ex infamia, 86
quam intulisti, non euenit alteri damnum in bonis superioris ordinis, (nempe in spiritualibus, aut in vita corporali) non teneris cum vitæ periculo famam illi restituere. Ita Caiet. supra, q. 62. a. 3. & opusc. 31. respon. 14. vbi generatim docet rem inferioris ordinis nunquam esse restituendam ex infamia;